

Գ Ա Յ Ր Ե Ն Ի Ք

20
Փարայ

ՕՐԱԹԵՐԹ

20
Փարայ

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ԵՒ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Հայրենիք ամեն օր կը հրատարակուի, տարեկան գինն է Պոլսոյ Ե. Գաւառաց համար 7 արծար մեծիտ կանխիկ. գաւառական բոքա- տարութեան ծախքը մեր վրայ է: Վեցամսեայ Ե. Եռամսեայ բաժա- նորդը ալ կընդունուին:

Ընթերցողներէս վերաբերեալ գիր կամ նամակ պէտք է ուղղել առ Տէր-Խմբա- գիր Ռիզա փաշա խան Թ. Յ. Ղ. Պարտիզպանեան Տպարանը: Խմբագ- րութեան ուղղեալ գիր ետ չը տրուիր: Ծանուցման տողը մէկ անգամի նամար 3 դրոշ է. աւելի անգամի նամար սակարկութիւն կըլլայ:

Ն Ե Ր Ք Ի Ն

ԱՌԱՋԱԿՈՒԹԻՒՆ

Իւսթիւպէն հետեւեալ տեղեկութիւն- ները կը հաղորդեն Ֆարի:

«Մակեդոնիա աւաղակայ ապաստա- նարան կըլլայ հետզհետէ: Մուկարթի Եանտրմա գիւղէն 200 հոգի որք փո- խանակ Ալպանիական միութեան հետ միաբանելու իրենց հայրենիքէն դուրս ելնել խոստացած էին, աւաղակայ հետ միացեր և մէկ մասը Սէրէզի, Բէրէփէի, Մանասթըրի, Իւսթիւպի և Սթրիմի- ցայի շրջակայները, իսկ միւս մասը Քա- սանտրա, Քաթիէրիի գիւղերը և Սէլա- նիկի ծովածոցին վրայ Ողիմպոս լեռն սկսեր են արշաւել:

«Մարթինի հրացաններով զինեալ 400 աւաղակ իրիկուն մը ալպանիական հազուստով կէփէլէի գիւղը մտնելով որ երկաթուղւոյ ՅԱրդ կայարանն է, հե- տեւեալ առաւօտ հաճի Զաֆիրի անուն Հեքլէնի մը տունը մտան որ գիւղին հա- բուստներէն մէկն է, զայն իբր պատանդ առնելու և լեռը տանելու համար: Զա- ֆիրի հակառակ իւր 70 ամեայ հասա- կին առանց քաջութիւնը կորսնցնելու, իւր որդւոյն՝ Հաճի Խրիսթօի օգնու- թեամբ գողերուն հետ կռուեցաւ և երկու ժամու մէջ Ծափօ հրացանով մը չորս հոգի սպաննեց և 12ը վիրաւորեց: Յետոյ փամփուշտը հասնելով տաճկական թուր (եաթաղան) մը գտնելով, տունը մտնող գողերէն մէկուն գլուխը կըտ- րեց:

«Աւաղակները տեսնելով որ իրենց փամփուշտը հատած է, սպանեալ և վի- բաւորեալ ընկերները շալակին առնելով փախան: Բնակիչները կը պատմեն թէ Ալպանիացիք 600 հրացան և հաճի Զա- ֆիրի 150 հրացան պարպեր են: Այս վերջինը ետքերը հրացանի հարուած մը ընդունեցաւ ձախ սրունքէն, և վիճակը յուսահատական է:

«Փողոցը արեան լիճ մը դարձած էր և սպաննեց քանի մը գիւղիներ փողո- ցին մէջ մնացած էին. սակայն ընկերնե- րը գլուխին կտրած էին որպէս զի չը ճանչցուին:

«Աւաղակութիւնը օրէ օր կընդարձա-

կի: Ողիմպոս լեռան մէջ 7-8 աւաղակայ գունդեր կը գտնուին»:

—

Պ. Սիւլթերի աղաաութենէն վերջը Սալիհ փաշա կայսերական զօրքերը ան- միջպէս Սէլանիկի աւաղակայ վրայ զրկեր է. որոնք խուճ մը աւաղակներու հետ կռուելով, 23 հոգի սպաննեց և 3 հոգի կենդանւոյն ձերբակալեր են, սպաննեց 14 գլուխները Սէլանիկ տա- րեր են, սակայն զարմանալի է որ ա- տնցմէ և ոչ մին Սիւլթերի յափշտակիչը չէ եղեր:

— Վեհ. Սուլթանը ալաւայի սաստիկ ցաւ մ'ունենալով չէ կրցեր Հեքլէնական դաշնագիրը ստորագրել. Յունաստանի դեսպանը խնդրեր է Բ. Դունէն որ դաշ- նագրոյն ստորագրուելիք օրը որոշէ. սակայն տակաւին գործը առ կախ մնա- ցած է:

— Մէքլէի արարներուն Մէքլէն կո- ղոպտելու փորձ մը փորձելը դրած է- ինք. ահաւասիկ զատածառը. Պէտուլին- ները Շէրիֆէն խնդրեր են որ իրենց մի- քանի ձերբակալեալ գլխաւորները ար- ձակէ: սակայն Շէրիֆը յանձն չառնելով, Պէտուլինները քաղաքին վրայ յարձա- կեր և պարսպէն դուրս եղած քանի մը թաղերը կողոպտեր են. քաղաքացիք քաղաքին դռները փակելով սրուշեր են գլխաւորել: Պէտուլինները քաղաքը պա- շարեր են. սակայն ճիւղտէն ճամբայ ելած կայսերական զօրքը վրայ հասնե- լով ապստամբութիւնը զսպեր է:

— Ալիթիա անուն յունական թեր- թին դատաստանը գեռ կը շարունակէ: Ֆար կըսէ թէ կառավարութիւնը սոյն լրագրին վերստին հրատարակութեան հրաման պիտի տայ պայմանաւ որ Յու- նաց Պատրիարքարանի երկրորդ քա- տուղար Տիմիթրիատիս էֆէնտիի տնօ- րէնութեան ներքեւ գրուի:

— Գնդապետ Իզդէթ պէյ շաքաթ օր Տիգրանակերտէն մայրաքաղաքս Բեր- ունելով, Սպարապետութեան դուռը տարուեցաւ, կըսուի թէ բարեյիշա- տակ Սուլթան Ապարիւ Սալիկ կայսեր սպանութեան մէջ մասնակցութիւն ու- նի եղեր:

— Լիէթթէնշիֆայն իշխանը յատուկ

չողենաւով առջի օր մայրաքաղաքս հա- սաւ, որ գերմանական իշխանութեան մը գլուխ է:

— Սօֆիայէն կը գրեն թէ Պուլղա- րիոյ կառավարութիւնը յառաջիկայ ընտ- ըութեանց հսկելու համար հակասահ- մանադրական սպայներ ընտրեր է:

— Հալապի գործակալութիւնը թու- նուզէն մայիս 26 թուով հետեւեալ տեղե- կութիւնները կը հաղորդէ:

«Թունուզի Պէյը դաշնագրոյն ստու- րագրուելէն ի վեր ամենալաւ ընթացք մը բռնած է, և կը յուսացուի թէ ձեռ- քէն եկած օգնութիւնը պիտի ընէ Թու- նուզի գանձային վիճակը Գաղղիացւոց ձեռամբ բարեկարգելու համար: Առա- ջին բարեկարգութիւնը մաքսատան վար- չութենէն պիտի սկսի. մաքսատան հա- սոյթները գանձային բարեկարգութեան համար կազմեալ մասնաժողովին յանձ- նուեցան. սակայն մաքսատան արդի վի- ճակը խիստ դէշ է, չառ մը խարդախ պաշտօնէից և գլխաւորապէս մաքսանի- դութեան պատճառաւ: Այս գողու- թեան առաջին առնելու համար փոքր նաւատորմ մը պիտի հսկէ ծովեզերաց վրայ, որով զէնք ու մթերք մոյցնելու արգելքը պիտի դրոճագրուի. ինչպէս որ վերջերս Բէպ նաւահանգստին մէջ հսկող գաղղիական զրահաւորը 300 տա- կաւ վառօդ ձեռք անցուց: Բոլոր եւ- րոպական քաղաքակրթեալ աղղաց շահը կը պահանջէ որ բարբարոսաց ձեռքը զէնք չարուի քաղաքակրթեալ աշխարհի գէմ, որպէս զի կամաց կամաց Եւրոպիոյ բեր- քերը թունուղ և միւս և Սիւրիկէի ներ- սերը տարածուելով այն կողմի ժողովրդոց բարքը մեղմանայ և նոր դար մը բացուի իրենց. ահա այս է Գաղղիոյ կառավա- րութեան նպատակը և այս բանին հա- մար Պէյին ինքնօրէնութիւնը անփոփոխ պահուած է:

«Թունուզի մէջ ըլլալիք բարեկարգու- թիւնները հետեւեալներն են:

Կալուածները յարբուխս գրաւելու դրութիւնը պիտի բարեփոխուի:

Ներք գլխաւոր հարկեր որք են՝ Գէ- րա, Կըր և Կանա նոյնպէս պիտի բարե- փոխուին:

Քանի մը պաշտօնէութեանց գրութիւ- նը, որ ումանց շահաւոր և շատերու վը-

նասակար է, բոլորովին պիտի փոխուի, և գլխավորապէս տրոյ հաւաքման եղանակը ընդ փոյթ պիտի բարելաւի. վասն զի տրոյ հաւաքումը մինչեւ ցարդ մի քանի պաշտօնէից ձեռքով կը լլար ըստ հաճոյս և ծանր անկարգութիւնք տեղի կունենային. բայց այժմ գաղղիական կառավարութեան թելադրութեամբ ըն որ և օրինաւոր միակերպ գրութիւն մը պիտի հաստատուի, որպէս զի Արապը իւր առ տէրութիւն վճարելի տրոյ քանակութիւնը գիտնալով, ըստ այնմ իւր գործերովը զբաղի խաղաղ և հանգաւորտ »:

— Հաւաստի գործակալութիւնը հետեւեալ հեռագիրը կը հրատարակէ.

Թուեալ 23 մայիս

« Այս գիշեր յայտարարութիւններ փակուցին որոյ իմաստն է թէ Պէյը և Մուսթաֆա փաշան Թուեալը 400 միլիոնի Գաղղիոյ ծախած են և կը հրաւիրեն Արապները որ ամեն կարելի միջոցներ ի գործ դնեն իրենց հայրենիքը վերըստին ձեռք ձգելու համար »:

« Այս յայտարարութիւնները ազդեցութիւն մը չըրին ընտէր »:

« Քէֆի կառավարիչը Էլիաու-Սի-Ռէշիտ և Ասուան-Ճուրիի քաղաքապետը վաղը հնազանդութիւն յայտնելու հրաւեր ընդունեցան »:

Դարձեալ Հաւաստի գործակալութիւնը թէլեկրաֆ լրագրին թղթակից Պ. Սէկինի սպանութեան պարագայները հետեւեալ կերպով կը պատմէ.

« Թղթակիցը կիրակի օր Պէթա հասնելով, Լօթրօի ղօրադնդին հետ բաւական ատեն գտնուելէ ետքը Էլիաու-Սի-Ռէշիտ Պ. Րընուարի հետ անցուցած էր իւր օրը և նոյն իրիկունը Թուեալը երթալու մտադիր էր »:

« Բայց մինչև որ զինքը կայարան տանելու համար կառքը դայ, քաղաքէն դուրս պտոյտ մ'ընել ուղեց: Դրեքն 30 կանգուն հեռանալուն պէս, Արաքները յանկարծ վրանին յարձակեցան և որովայնին դանակի ուժը հարուած տուին: Վերադարձալը պատգարակի մը մէջ դնելով թանակատեղին տարին. ճամբան առատ արիւն կը հոսէր »:

« Տօթթէօր Սէրվէլ որուն հետ թղթակիցը Պէթա եկած էր, առաջին խնամքը տանելէ վերջը պատգարակիւններուն հետ կը գտնուէր »:

« Ոճրագործութենէն ժամ մը ետքը Պ. Սէկին ինքն անձամբ պատմեց եղելութիւնը. և աւելցուց. « Ես պիտի մեռնիմ, թող գործերս կարգադրեն » և իւր պատմութեան միջոցին մերթ ընդ մերթ « չափ կը տառապիմ » կըսէր: Տօթթէօր Պօտուին անոր վէրքին պատճառաւ դուրս ելած աղիքները տեղը դրաւ. Պ. Սէկին ղարմանալի քաջասրտութիւն ցըցուց այս գործողութեան ատեն և ընաւ խելքը չը կորսնցուց: Սպանիչք բռնուեցան. Օրանի երկրորդ զնդին նախկին դասալիք ղինուորներն են »:

« Պէթա մանեւում ատեն ձերբակալուանէն մին փախչելով, հրացան պարպը

ւեցաւ վրան. սակայն հարուածը չգրգաւ. իսկ ինքը զօաֆներու սպայի մը ձեռամբ անմիջապէս բռնուեցաւ »:

« Սպանիչները իրենց զոհին հետ դէմ առ դէմ խօսեցուցին. ասոնք շատ դժգոյսով են, իրենց սփիւր համարձակ կը խոստովանին և զաղղիացուց դէմ ատելութիւն ունին »:

« Հինգ հոգի ձերբակալուեցան, որոնք պատերազմական ժողովի մը առջև պիտի դատուին »:

« Ոճրագործութիւնը ջրհորի մը քով տեղի ունեցաւ, Պ. Սէկինը անշուշտ հոն նետելու դիտաւորութիւն ունէին սպանիչք »:

« Հրէայները տեսնելով, իմացուցած էին վտանգը. բայց հազիւ քանի մը քայլ առեր է հեռանալու համար, և ահա եղեւնագործները վրան յարձակեր են »:

« Գործողութիւնը վերջանալով, Պ. Սէկին կըրցաւ քիչ մը հանգստանալ, Կէս օրն ամբողջ աղէկ անցուց, սակայն զիշերը տենդ դալով վրան, այս առաւօտ ժամը հինգին մեռաւ »:

« Պ. Սէկին զօաֆներու Կրդ. զնդին հետ հինգ շարաթ ամբողջ ի միասին գտնուած էր: Իւր բնաւորութեան և համարձակութեան համար զինքն ամեն մարդ կը սիրէր և կը յարգէր »:

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

(Առաջ Էջիւնք)

Լանտոս 6 յունիս

Կ. Պօլսոյ անդիակտի դեպքան Լորտ Տիւֆէրին երէկ իրիկուն մեկնեցաւ աստի ի Կ. Պօլիս »:

Երէկ իրիկուն գումարում մ'եղաւ ի Հայա-Բաքը ընդ հովանեաւ ազարակային միութեան, բողոքելու համար վերջին օրերս իրանատայի մէջ տեղի ունեցած արտաքսմանց և խմբովին ձերբակալմանց դէմ: Պ. Բառնէլ բուռն ատենախօսութիւն մ'ըրաւ այսպիսի գործոց հետեւանքն ու պատասխանատուութիւնն յիշեցնելով կառավարութեան »:

Միւս կողմէ պիւնորական մեծ օգնութիւնը կերթան յիրանտա »:

(Առաջ Հաւան)

Փարիզ 5 յունիս

Ներկայ յունիս ամսոյ սկիզբէն կիրակի աւուր փոքր սլորսան վերցաւ մինչև ցնոր տնօրէնութիւն: Կիրակի աւուրց գումարումներն հաւանականաբար յառաջիկայ օգոստոսի մէջ իրենց սովորական ընթացքը պիտի վերսկսին »:

Սօֆիա 5 յունիս

Գաւառական ընդհանուր խորհրդոց կազմութեան ժամանակ, անդամներն անուանած լինելով առանց ի հաշիւ առնելու ընտրելեաց ստացած ըուէից թիւը, պաշտօնական լրագիրն այսօր իւրաքանչիւր կը հրատարակէ, որ ընդհանուր խորհրդոց կազմութիւնը կուղղէ ընտրելեաց ստացած ըուէներուն համեմատ »:

Ոստիկանութեան գործոց ղեկմանց դէմ լաղմութիւն զանգատներ եկած լի-

նելով, կառավարութիւնն որոշեց որ ոստիկանութիւնը պիւնորական դատարանաց առջև դատուի ժողովուրդը զըրգըրելու յանցանօք »:

Պուլղարաց Էկզարքն, որ երէկ իրիկուն Կ. Պօլսէն եկաւ, հանդիսաւոր կերպիւ ընդունուեցաւ իշխանին կողմէ, որ ճաշի հրաւիրեց զնա »:

Ամեն օր Պուլղարիոյ ամեն կողմերէն եկած բազմաթիւ պատգամաւորութիւնք կը հաւաստեն իշխանը թէ ժողովուրդը վստահութիւն ունի իւր անձին վրայ »:

Օրան (Ճէզայիր) 6 յունիս

Ֆրէնտահի և Ժէրիվիլի միջև յալ ձակուումի տեղի ունեցաւ հեռագրաթելի հսկող պաշտօնէին և նմա ընկերացող մարդոց վրայ: Պաշտօնեայն և հետը գտնուողներէն 26 մարդ սպաննուեցան »:

Աթէնք 5 յունիս

Պատերազմի պաշտօնայն արևելեան Յունաստանի բանակին հրամանատարաց հրահանգներ զրկեց, որով Յունաստանի թողուած հողերը գրաւելու համար զօրագունքերը հետեւալ կերպով կը սահմանէ. երեք գունդ հետեւակալօր, երեք գունդ հեծելազօր, գունդ մը թնդանօ. թաճիդ, գունդ մը ռազմայարդար, երկու վաշտ ձիաւոր և եօթը խուճի ձիաւոր ժանտարմա »:

Յունաստանի թողուած երկիրներուն հսկելու համար կազմուելիք համազգային Յանձնաժողովոյ անգամ ընտրուեցան, Անդղիոյ կողմէն Ժէնէրալ Պրիւս Համէյ, մաթօր Արտակ և հարկւրապետ Սվէն: Իտալիոյ կողմէն ալ զնդապետ Վէլլինի և մաթօր Պօզէլլի: Գաղղիա, Դերմանիա և Աւստրիա տակաւին իրենց պատուիրակներն ընտրած չեն »:

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Դարատաղի իշխանը Ռուսիոյ կայսեր օծման հանդիսին ներկայ գտնուելու հրաւիրուել է, որ Մոսկուայի մէջ տեղի պիտի ունենայ »:

— Ճէզայի Մուհաքիմ լրագրին վերջին թուոյն մէջ կը կարգաւթ թէ հանգուցեալ Սուլթան Աղիզի սպանութեան հեղինակաց դատաստանը քանի մ'օրէն պիտի սկսի հրապարակաւ կատարուիլ պատժական ատենին առջև ընդ նախագահութեամբ Խրիսթօֆօրիտէս Էֆէնտիի: Ամբաստանեալը ինքզինքին պաշտպանելու համար կատարեալ ազատութիւն պիտի ունենան, Դատաստանը հաւանականաբար յունիսի վերջերը պիտի սկսի »:

— Հասարակային շինութեանց պաշտօնատան մասնաժողովոյն անդամներէն Սայիտ փաշա Արշիպեղազոսի կղզիններուն ընդհանուր կառավարիչ անուանեցաւ »:

— Եանեայի կուսակալ Մուսթաֆա Ասիմ փաշա և երկրորդ ղօրաբաժնի հըրամանատար Օսման Նուրի Փաշա ինչ ինչ կարևոր գործերու համար Բրէվէլո դացեր են »:

— Ապրիլ 9 ին Պէրաթ դաւառին »:

Տէրազա, Ռոմա, Տիւպրիք, Լեմնոս և Իւսկիւմար անուն գիւղերուն մէջ 160 տրամ ծանրութեամբ կարկուտ տեղաշարժութիւնները և նորածիր բոյսերը բոլորովին փլուզուելու են. սակայն բարեբաղդաբար անձի վնաս չէ եղեր:

— Թան լրագիրը կը գրէ թէ փարիզի ամենամեծ դրամատուները Օսմ. արժեւորութեամբ պարտատեարց մէջ համաձայնութիւն գոյացնելու կը ջանան, Բ. Դրան վերջին դեկտեմբեր ամսոյ մէջ հրատարակած ծրագիրը. հիմ բռնելով, վասն զի Բ. Դրան մօտ հաւաքական շարժում մ'ընելու համար այս համաձայնութիւնն անհրաժեշտ է:

Մաքսատան տրոց տարեկան հասոյթը 1,450,000 ոսկի հաշուելով այս գումարէն 1,100,000 ոսկին Ղալաթիոյ դրամատեարց պետի յատկանայ. 350,000 ոսկին ալ պարտատեարց պետի մնայ. Ասկէ զատ 240,000 ոսկի Արևելեան-Բուսթիլի հասոյթը, 120,000 կիպրոսի հասոյթը, 100,000 ոսկի Օսմանեան պարտքէն Սերփիոյ և Գարատաղի տրուած բաժինը, և կամ 5 հարիւր հազար ոսկի Պուլլարիոյ տրուած, դարձեալ Յունաստանի բաժինն ինչպէս Օսմանեան պարտուց գումարը, բաժնիքի տրոց հասոյթը, ասոնք ամէնը Օսմանեան պարտուց վճարման պետի յատկացուին որով պարտատեարք քիչ առանձնի մէջ մեծ եկամուտ մը պետի ըստաւան, և Օսմանեան պետութիւնը կարող պիտի ըլլայ ոչ միայն նախկին պարտքերը վճարել, այլ և նոր փոխառութիւններ կնքելու:

— Տրապիզոնէն կը գրեն թէ Լազիսթանի նախկին կառավարիչ Հիւսէյին Բիւշտի վաշային դատաստանը հասարակաց ատենին առջև տեսնուել է. վաշան իբր աւաղակաց օթանդակ ընդհանուր դատախազին կողմանէ ամբաստանուած էր, ատենը մեծամասնութեամբ երեք տարի բերդարդելութեան և 6 տարի արքայի դատապարտութեան, սակայն նա վճռաջինջ ատենին բողոք պիտի բառնայ եղեր:

— Շէրէֆսան չոգենաւով 200ի չափ Ապաղա դաղթականներ անցեալ օր մայրաքաղաքս եկան:

— Այ-Սթէֆանօ անուն Հելլենական զաւեշտական թերթը և Սօփիայի 2այն Պուլլարիոյ անուն թերթը, Օսմանեան հողը մանելէ արգիլուցան:

— Զմիւռնիոյ Լալարսիալ թերթը կըսէ թէ Լէպիպ էֆէնտիի նախագահութեամբ կազմեալ քննիչ մասնաժողով մը Մէհմետ Բուշտի վաշան հարցաքննել սկսել է Զմիւռնիոյ մէջ:

Բէշթայի մէջ ի պատիւ Բոտուրի արքիդքսին և Սթէֆանի արքիդքսուհւոյն փառաւոր ընդունելութիւն մ'եղեր և բազմաթիւ ուղերձներ մատուցուել են: Քաղաքացիք աղամանդեայ ընտիր զարդ մը նուիրել են իշխանուհւոյն որ հունդարական պատմութեան մը հազած հունդարներէն լեզուաւ չնորհակալութիւն յայտնել է:

— Նիւ-Եօրք-Հէրալտի արտօնատէր Պ. Կորտօն Պէնէֆ Բընէ Պոնափարթ իշխանին աղջկան՝ Ժան Պոնափարթ իշխանուհւոյն հետ նշանուել է:

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՐՈՍՍ

Օսմ. Գոնստիտ Պոպուլեցալ երէկ իրիկուն 18-37
» Բացուցաւ այս առաւօտ 19- 2

ԲՆԹԱՅՔ ԱՐԺԵՊԹՈՅ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ Անդր. Լիւր. 5-21
» Օթման » 4-
Կ. Պոլսոյ Պանքան » 10-33
Բրէտի Ժէնէրալ » 6-11
Փոլս. 1863 (Մութոն) » —
» 1865 (Մութոն) » 95-
» 1869 (Բինար) » 94-20
» 1872 (Պոն տիւ Թրէզօր) 30-10
» 1873 (Բինար) » 92-
Թրամպլ Օսմ. Լիւր. 4-
Թղթարար » 1050
Բուսթիլի երկաթուղի ֆրանք. 61-1/2
Լաւրիում » 128-

ԲՆԹԱՅՔ ԴՐԱՄՈՅ

(Օսմ. ոսկին 100 դրամուհէն)
Անդրիկ. ոսկի 109-24 Գարպոն արծա. 92-
Գաղղիական » 87-24 Մէհիսիէ . . . 108- 1
Բոլ » 89-37 Վեյնոյ . . . 128-20
Բրիտի » 51-30 Հինգոյ . . . 214-
Գարպոն Թուղի 8-92 Մէթալիք . . . 206-20

Ահաւասիկ յանուն Սահմանադրութեան կարգադիր Յանձնախմբին կիրառի օր խօսուած Ատենաբանութիւնը:

Աղիւ Հայեր.

Ներ ազգային Սահմանադրութեան 21-րդ տարեդարձը տօնելու համար ի դիմաց Ս. Փրկչի Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան եղած հրաւերին պատասխանելով ազգայնաց խուռն բաղմութիւն մը խմբուած է հոս, պատիւ կը համարիմ յանուն կարգադիր Յանձնախմբին շնորհակալութիւն մատուցանել Գեր. Սրբազան Հօր որ բարեհաճեցաւ իւր ներկայութեամբը պատուել զմեզ և Ազգ. այս մեծ հանդիսին նախագահել, նոյնպէս և Ձեր պատկառելի ներկայութեան, աղիւ ազգային, որ հաճեցաք հեռուոր կողմերէ մուծալով այս զթութեան յարկին տակ Ձեր և ազգին առ հասարակ նուիրական եղած ազգային Սահմանադրութիւնը տօնել, և հոս պատրու պարեալ հարկբաւոր թշուառաց սիրտիւ մը մատուցանել:

Այս ազգային սրբազան հանգէսն իւր կրկին վսեմ նպատակօք արժան է բովանդակ Կ. Պոլիս բնակող Հայ հասարակութեան մասնակցութեանն. ազգային դործոց բարեօք վարչութեան համար նորին Կ. վեհափառութեան կողմանէ շնորհեալ ազգային Սահմանադրութիւնը տօնել և միանգամայն մարդասիրական աղիւ զգացմամբ օգնութեան ձեռն կարկառել ազգին տառապեալ կարօտելոյ, ի մի բան ազգասիրութիւն և մարդասիրութիւն:

Ահա ասոնք են այս վսեմ հանգիսին նշանաբանքն. ուրեմն, եթէ մեր դրօշին մէկ կողմն Ազգ. է դրուած, միւս կողմն ալ դու՛ր է դրուած, և մեք պանծանք կը պարզեմք այդ դեղեցիկ դրօշն՝ որ քաղաքակրթութեան սոյն երկու էական նշանակներն կը ներկայացնէ իւր վրայ ընդ հովանաւորութեամբ կայսերական բարեխնամ կառավարութեան:

Ազգային Սահմանադրութիւնը փրկաւ և ազգայնութիւն մ'ըլլած է մեր ազգային ներքին դործոց վրայ ստուգիւ, այն առաւել տնտեսական ժողովրդական բացարձակ կամքը չունէին իրենց առաջնորդ, ձայն սակաւուց էր յայնժամ, հետեաբար չէր Աստուծոյ ձայնն, այն դերադոյն ձայնն որ, Սահմանադրութեան անունին տակ կը հնչէ մեր ազգային հզօրապէս, և բուռն կերպիւ կը յեղյեղէ մեզ պարտքէն և իրաւանց ճանաչողութիւնն լիովին ունենալու. անշուշտ անփորձ ազգի մը համար չէր կարելի աւելի օգուտ քաղել սահմանադրականութենէ քան որչափ օգտած է մեր ազգն քսան և մէկ տարիէ ի վեր. եթէ շատ բան չկրցինք ընել. սակայն շատ բան ընել սորվեցանք, սորվեցանք՝ այն, որ Սահմանադրութիւնն, այսինքն օրէնքն գրաւոր ըլլալէ աւելի գործադրական պէտք է ըլլայ, ոչ միայն բանիւ՝ այլ և արդեամբք պէտք է ցոյց տանք թէ սահմանադրական ենք ստուգիւ, և ժողովրդեան բացարձակ կամքն կը տիրէ մեր բովանդակ ներքին դործոց վրայ:

Այս տարի անցեալ տարուէն աւելի բարեբաղդ եմք. վարչական նորոգ դրութիւնն աւելի փրկարար բարեօք մը կը խոստանայ ազգային դործոց, և վերջին երեսփոխանական ընտրութիւնը կապացուցանեն թէ ժողովուրդն աւելի նախանձախիւր ցոյց տուած է զինքն իւր ընտրողութեան իրաւանց և իւր կամքն աւելի բացորոշ պիտի ներկայանայ վերանորոգեալ երեսփոխանութեան մէջ: Վերանորոգեալ երեսփոխանութիւնն ամենամեծ և յոյժ կարեւոր դործ մ'ունի իւր խնդրոց կարգին մէջ, այն է դատաւարակութեան խնդրն որ անմիջական կերպիւ պիտի դրուի երեսփոխանական ատենան. արժան է որ այլ ևս այս կենսական խնդիրն իւր վերջնական լուծում մը գտնէ, և երեսփոխանութեան նոր շրջանին վիակման ժամանակ՝ ազգային տիրող օրէնք մ'եղած դուրս դայ յանմիջական դործադրութիւն. դատաւարակութիւնն մինչև ցարդ հարկ է խոստովանել թէ դժբաղդաբար չստացաւ մեր մէջ այն պատշաճ նշանակութիւնն որում արժանի է ամենայնիւ և որ էական է մեզ նման սահմանադրական ազգի մը համար: Այսօրուան օրս բոլոր ազգն կը զգայ որ ամենէն մեծ պէտքն դատաւարակութիւնն է. բայց չեմ վարանիր ըսել թէ մինչև ցարդ չըրինք ինչ որ կըրնայինք ընել դատաւարակութեան մասին. որչափ ալ զօրաւոր լինին այն պատճառք որ արդեւ եղած են դատաւարակութեան խնդրոյն վերջնական կարգադրութեան, դարձեալ մինչև մէկ աստիճան կրնայ արդարեալ այս

կենսական խնդրոյն յետաձգումը . բայց և այնպէս քսան և մէկ տարիներն բաւական զօրաւոր են որ և է արդարացունցման փաստ մեր ձեռքէն խլելու : Լի եմք յուսով սակայն որ յառաջիկայ տարի բարեբախտ պիտի ըլլամք զիրար շնորհաւորելու , երբ ամենայն հաւանականութեամբ պիտի ունենանք դաստիարակութեան համար վերջնական և դործադրելի օրէնք մը :

Լի եմք յուսով որ ի շնորհս մեր Օգոստոսիաւ Սուլթանին և Նորին վեհափառութեան արդարակորով նախարարաց՝ ի մօտոյ պիտի պսակուին մեր օրինաւոր իղձերն զոր կը տածեմք մեր հայրենի աշխարհին բարենորոգման համար, որոյ մասին բազմաշխատ ճգամք և քրքրամբք վաստակեցաւ մեր ամենուս սիրելի Տ. Ներսէս Ս. Պատրիարք Հայրը :

Հուսկ ապա անհնար է մեզ չհուշակել թէ բովանդակ ազգին խորին եւրախագիտութեան և շնորհակալեաց արժանի է Ս. Փրկչի Հիւանդանոցիս Պատ. Հոգարարածութիւնն , որ հանապազօրեայ դերադոյն ճգամք կաշխատի հաստատ պահել այս ազգային դժութեան միակ յարկն , ուր կը պատըսպարուին 600ի մօտ կարօտեալք , որոց սրտազին մաղթանաց հետ խառնելով մեր ձայնը գոչեմք միաբերան . « Կեցցէ Ազգմեր և Հայրենիք , կեցցէ ազգային Սահմանադրութիւն » :

ԻՄ ՄՏԱԾՈՒԹԻՒՆԵՐ

2.

ԱՐԱՐԿԻՐԻ Ս. ԱՌԱՋՆՈՐԴ

(Շաբ. Դեմ Բէմ 737 և Էրէ)

Արարկիրի վիճակը բաւական ատեններ Առաջնորդէ թափուր մնալէ վերջ՝ հուսկ ուրեմն Գեր. Եղիշիկը իրեն տառաջնորդ ընտրեց , լսեցինք մխիթարուեցանք որ սրբազանը զիշերօթիկ դպրոց կառուցանելու կղբաղի , հանդանակութիւն բացուեր է , բաւական կարեւոր դումարներ հրատարակուեցան լրագրաց մէջ , ազգային մը կտակ ըրեր է կամ ընել պատրաստուերէ , ազգային գործերն բաւական դոհացուցիչ ուղղութիւն մ'առնուլ սկսեր են , ժողովուրդը գոհ է իւր Առաջնորդէն և այլն և այլն : Բայց մեծ եղաւ մեր ցաւն երբ լսեցինք որ սրբազանին և տեղւոյն կառավարչին մէջ տեղ զըմտութիւն ծագեր է : Չգիտենք դորա պատճառն և շատ կարելի է որ Գեր. Եղիշիկ եպիսկոպոս իրաւունք ունեցած ըլլայ . բայց ցաւալին այս տեղ է որ իրաւունք ունեցած ըլլալը միայն ինք պիտի զիտնայ և կամ միայն տնայն պիտի դիտան որ շատ իրաւունքներ ոտնակոխ եղած ըլլալը զիտեն : Ինչ արդիւնք դուրս եկաւ ասկից , կարելի չէ՞ր փոքր ինչ խոհանութեամբ շարժիլ և դործն այս աստիճանին չի հասցնել . մեր առաջնորդներն աւելի իմաստութեամբ վարուած չեն ըլլար եթէ քիչ մը տարբեր քաղաքականութիւն բանեցնեն և իրենց շահերը որք ժողովրդեան շահերն են , տեղական կառավարութեան շահերուն հետ

ըստ կարելոյն հաշտեցնելու շաղին հետին :

Մենք զիտենք թուրք պաշտօնատարներու մտաւոր և բարոյական կարողութիւններն , և եթէ քիչ մը նոցա զգացումներն շոյելու եղանակը գիտանք , այս ցաւալի իրողութեանց մեծ մասամբ առաջն առնուած չըլլար :

Սլոթմայդ կառավարիչն կը ցնծայ և ծափ կը զարնէ իւր յաղթանակին վրայ որ զրաբարութեամբ մը յաջողեցաւ բարձրաստիճան եպիսկոպոս մը հրահրութեան տակ Պօլիս զրկել տալ , այնուհետեւ եթէ Գեր. Եղիշիկ ինքզինքն արդարացին իսկ և իւր վիճակը վերադառնայ , ինչ նշանակութիւն կունենայ այդ մօլեռանդ մարդուն աչքին , և կամ եթէ այդ կառավարիչն — եղիշիկը լուր կը խօսինք — այդ պաշտօնէն հանուի և ուրիշ մը իրեն յաջորդէ , ոչ ապաքէն իւր նախորդին վրէժը պիտի լուծէ թէ Առաջնորդէն և թէ մանաւանդ Հայ ժողովրդէն :

Խնդիրը սկզբունքի խնդիր է ոչ թէ այս կամ այն Առաջնորդին :

Մենք չենք ըսեր թէ մեր Առաջնորդներն տեղական կառավարութեան հըս գործիք և պարզ կամակատար ըլլալով ազգին շահերն զոհելու են , բնաւ , ընդհակառակն խոհանութեամբ ճարպիկութեամբ իրենց կտաւը մանելու այսինքն

ազգին և տէրութեան շահերն ըստ կարելոյն միմեանց հետ հաշտեցնելու պատշաճից օրինաց դժած ճամբէն ընթանալու են , որպէս զի յօնք շինելու տեղ աչք չեւլայ , « ժողովրդեան շահերը պաշտպանել » ըսելով զայն բոլորովին անպաշտպան ձգելու տիւր հարկին մէջ չիյնանք :

Տեսնենք , Եղիշիկ եպիսկոպոս որչափ ատեն Պօլիս մնալու դատապարտուած է , իսկ Արարկիրի վիճակը դարձեալ նախկին դրութեան մէջ , դարձեալ անտէր , դարձեալ անհովիւ , իսկ Ազգին գործերն . . . Է՛հ գոցեցէ՛ք այդ տրամի վարագոյրն , դարձեալ պատրանք :

10 Մարտի 4373

Խ. Յ. Ս.

Նորայրի Գաղղիերէն-Հայերէն ընդարձակ բառարանին 55 երորդ թերթն հրատարակեցաւ , որ կը հասնի մինչև ի բառն Efféminement . զին 55 թերթերուն 82 1/2 դահեկան արծաթ : Բաժանորդագրութիւնն է 1 1/2 օսմ : սակի , վճարելի կանխիկ :

Կը գտնուի ամէն Հայ գրավածառաց թով :

ՏԵՐ-ԽՄԲԱԳԻՐ

Մ. Յ ՄԵԼԻՔԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ս. Ղ. ՊԱՐՏԻՉՊԱՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԻ Րիգա փաշա խան քիւ 3:

Փ Ա Ն Ա Ս Է

ԳԵՂ, ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՒ ԳԵՂ, ՍԱՄԱՐԱՅԻՈՅՆ

Նը ծախուի Միլիտան և Բիլիւրաց Ամերիկեան վաճառատունը ի Ղալաթիա Կ. Պօլսոյ : Փանասէն իւր օգտակարութեամբ , ինչպէս Ամերիկայի և Եւրոպոյի , նոյնպէս և Թուրքիոյ ալ և ալ կողմերը մեծ ընդունելութիւն գտած է :

Փանասէն գեղացւոյն և զաւառացւոյն բժիշկն ու բարեկամն է , և մեծ օրհնութիւն մը համարուած է այն տեղերուն համար , ուր բժիշկ ու գեղ և դարման հազիւ կը գտնուին : Փանասէն բուսեղէններէ բաղադրեալ լինելով բոլորովին անխնայ է : Փանասէն այրածին ցաւը կ'առնէ ու քիչ ատենի մէջ կը բուժէ : Նոյնպէս և մարմնոյն կտրուած ու ճկուած տեղերուն ցաւն ու բորբոքը շուտով կ'անցնէ :

Ձգալին , յօգալին և ոսկրային սաստիկ ցաւերը բուժելու՝ տալնապեալը կը հանդարտեցնէ : Ատամաքսի , փորի և աղեաց ցաւերը կը կտրէ ու սղաղէ յառաջ եկած դժուարութեանց առաջը կ'առնուի :

Փանասէն տկուպի սաստիկ ցաւերը շուտով կը բուժէ : Մարմնոյն կտրուած կամ վիրաւորեալ կողմնին առատ փանասէ քսելով շուտ կը բժշկուին ու կը դոցուին : Փանասէն կը բժշկէ նաեւ փորհարութիւն , թանչք , հաղ , ջերմ , կոկորդի բորբոք և ուրիշք , մէջքի ցաւ և ալ զանազան ախտեր , որոց սկզբնապատճառը գրեթէ նոյնն են : Այսպէս կը վկայեն շատեր , որք փորձած են : Բնական իրենց տան մէջ ու պանդոխտք և ճանապարհորդք իրենց մօտ փանասէ պահելով և յանկարծական դժուարութեանց ատեն գործածելով մեծ օգուտ կը քաղեն և ծանր հետեւանաց առաջը կ'առնուն : Փանասէն հեղուկ է , որ թէ՛ մարմնոյն վրայէն քսելով և թէ՛ խմելով ալ բժշկութիւն կը դործէ :

Գործածութեան կերպը հետն է : Գլխաւոր վաճառատուղին է , Ղալաթիոյ Նէնի-ձաւիլի դրան կից Միլիտանին Ամերիկեան վաճառատունը , նաեւ մայրաքաղաքի գեղադրածաց թով ու զաւառներն ալ կը գտնուին :